

Helytörténeti tankönyvcsalád Kecskeméten

A helytörténet oktatásának jelentősége

A helytörténeti ismereteknek meghatározó szerepük van a helyi identitás kialakításában és megerősítésében, ami növeli a település és az ország népességmegtartó erejét. A család és a lakóhely múltjának ismerete és megszeretése jelenti azt a biztos gyökeret, ami elengedhetetlen ahhoz, hogy az ember megtalálja a helyét, és otthon érezze magát szűk pátriájában, a globalizációs folyamatok ellenére is. A helytörténet oktatása azért is kiemelkedően fontos, mert a múlthoz való viszonyunkat, és a történelmi tudatunk kialakulását nagyban segíti (kézzelfoghatóbbá és érthetőbbé teszi), ha a közvetlen környezetünkől, a családukból és a lakóhelyükből indulunk ki. Ezt egyre több település ismeri fel, és az utóbbi években sorra jelennek meg az ilyen jellegű könyvek, kiadványok.

Székelyné Kőrösi Ilona *Kecskeméti évszázadok. Fejezetek a város múltjából* (2003) című 70 oldalas helytörténeti olvasókönyve az egyetlen ilyen jellegű kiadvány a városunkban. Ez olvasmányok laza füzére és nem koherens helytörténeti összefoglaló munka, nem korosztályra szabott és nincsenek benne módszertani ajánlások, képek, ábrák, történeti korszakokra jellemző összegzések.

A helytörténet oktatásának jogi, tantervi háttere

Történelem oktatásunk egyik legelhanyagoltabb területe a helytörténet. A Nemzeti Alaptanterv és a Kerettanterv foglalkozik ezzel a területtel, az Ember és társadalom műveltségterületen belül. A történelem, a környezetismeret, valamint a hon- és népismeret tantárgyak kínálnak lehetőséget a helytörténet oktatására. A helyi tantervekben is megjelenik többnyire a helytörténet, de az iskolákban csak a tanítók, a történelem tanárok töredéke oktatja. Ennek két oka van, egyrészt az, hogy a középiskolákban rendszerint ez nem érettségi anyag, másrészt az, – és ez a fontosabb – hogy nincs hozzá megfelelő tankönyv és így nehéz felkészülni az órákra. Ezt több szakdolgozónk vizsgálta és egyértelműen ezt említették a pedagógusok fő okként, hogy miért nem jelenik meg a helytörténet az oktatásban.

Kecskemét helytörténeti tankönyvcsaládja

A tankönyvcsalád négy részből áll a terveink szerint. A tankönyvek színesek, sok fotóval, forrással, dokumentummal, szemelvényvel jelennek meg. A könyvek modern és egységes szemléletmóddal, módszertani ajánlásokkal, feladatokkal, további szakirodalmi hivatkozással készülnek, minden egyes témakör vonatkozásában. A tankönyvek illeszkednek a történelem tananyag menetéhez és a gyermekek korosztályi igényeihez, alapvetően kronologikus rendben dolgozzák fel a város történetét. A tankönyvcsalád koncepciója Veszprémben született meg Bőszéné Szatmári-Nagy Anikó munkája nyomán, majd több település is ezt a mintát vette át. Az egyes városokban később ezekre a tankönyvekre épültek helytörténeti vetélkedők és helyi társasjátékok jelentek meg. Szakértőként mi is szeretnénk bevonni Bőszéné Szatmári-Nagy Anikót a munkánkba.

Az első rész egy óvodai munkafüzet és feladatgyűjtemény 3–6 éves gyermekek számára. Ez elsősorban a természeti környezetre, a híres épületekre, szobrokra terjed ki. Emellett egyszerűbb helyi mesék, mondák, versek, vallási- és néphagyományok szerepelnek a munkafüzetben és olyan játékos feladatok gyűjteménye lesz, amelyek segítik az óvodai foglalkozások helyi jellegzetességeinek bemutatását. Ezen túl felhívjuk a figyelmet a helyi intézményekre is: Kecskeméti Rajzfilmstúdió alkotásai, Szórakaténusz Játékmúzeum, Ciróka Bábszínház, stb. A későbbiekben érdemes lenne helytörténeti vonatkozású játékokat is fejleszteni, készíteni (puzzle, memory, társas játékok).

Az általános iskolai tankönyv két részből áll egy alsó tagozatosból (6–10 évesek számára), ami szintén a helyi mesékre, mondákra (pl: Kaszap kútja), versekre, történelmi

leírásokra, népzene, vallástörténetre, helyi híres emberekre épül. Emellett a helyi intézmények látogatására, megismerésére. (Bozsó Gyűjtemény, Katona József Múzeum, Népi- Iparművészeti Múzeum, stb.). A felső tagozatos könyv (10–14 évesek számára) a történelem tankönyv és oktatás előrehaladására épül, azt egészíti ki a helyi történelmi eseményekkel, számos forrás bevonása mellett.

A középiskolás tankönyv egy színvonalas és színes várostörténeti összefoglaló munka. Az eseménytörténet kiegészítve gazdaság- és társadalomtörténettel. Emellett a helyi művészettörténet, irodalomtörténet, építészet és egyháztörténet is helyet kapna, kiemelten a 20. századi nagy traumákkal a város történetében (román megszállás, szovjet megszállás, kuláküldözés, 1956-os események, stb.) A középiskolásoknak készülő tankönyv alkalmas lehet arra is, hogy a szülők, illetve az idősebb generációk helytörténeti ismereteit is bővítse.

A munkában részt vevők köre

A munkát a Pallasz Athéné Egyetem Pedagógusképző Kar, Hely- és Családtörténeti Kutatóműhelyének munkatársai fogják össze.

Az óvodai munkafüzetet és az alsó tagozatos tankönyvet a kar és a gyakorló intézmények munkatársai készítik el, nagy tapasztalattal rendelkező óvodapedagógusok és általános iskolai tanítók, tanárok bevonásával.

A felső tagozatos és a középiskolai tankönyv megírásához szélesebb szakmai teamet alakítunk ki, az egyetem oktatói mellett a város kulturális intézményeinek megfelelő szakembereit és a helyi pedagógusokat is szeretnénk bevonni a munkába. Az elkészült anyagot véleményezésre az összes kecskeméti intézménybe elküldjük, hogy azt ismerjék, véleményezzék, magukénak érezzék a pedagógusok.

Ha a tankönyvcsalád kidolgozására megszületik a döntés, azt – megfelelő színvonalon – egy, másfél év alatt lehet elkészíteni.

A tankönyvcsalád megírásának költségei (személyi költségek, bruttó)

Tankönyvek	Terjedelem (A/4 formátum)	Írók, szakértők, szerkesztők, lektorok száma	Ráfordított órák száma (óradíj 5000 Ft)	Költsége (Ft)
Óvodai munkafüzet	50 oldal	8 fő	175	875 000
Alsó tagozatos tankönyv	100 oldal	12 fő	300	1 500 000
Felső tagozatos tankönyv	180 oldal	12 fő	300	1 500 000
Középiskolai tankönyv	280 oldal	15 fő	800	4 000 000
Összesen				7 875 000

A tankönyvek tördelésének, nyomdai előkészítésének költsége, valamint a nyomdaköltségek. (Úgy számolunk, hogy minden helyi intézménybe 100-100 darab kiadványt biztosít az önkormányzat és bolti forgalomba is kerülne a középiskolai kötet, ismeretterjesztő céllal.)

	Előkészítés és nyomtatás költsége	Intézmények száma	Összes darabszám	Összes költség
Óvodai munkafüzet	500 Ft/db	29	3000	1 500 000
Alsó tagozatos tankönyv	750 Ft/db	24	2500	1 875 000
Felső tagozatos tankönyv	850 Ft/db	24	2500	1 875 000
Középiskolai tankönyv	1100 Ft/db	16	2000	2 200 000
Összesen			10 000	7 450 000

Összesen 15 325 000 Ft a teljes tankönyvcsalád kidolgozása és intézményenként 100-100 példány biztosítása, illetve egy kisebb példányszám kereskedelmi forgalomba adása.

Egy ilyen jelentős vállalkozás esetében a tankönyvcsalád elkészítése kizárólag az önkormányzat hathatós anyagi és erkölcsi támogatásával valósulhat meg. Ha a tankönyvcsalád kiadására megszületik a döntés 2017 elején, akkor a város 650 éves évfordulójára, 2018 októberére, el lehetne készíteni a könyveket, ami nagyon exkluzív és a jövő generációk oktatása, nevelése szempontjából hasznos módja lehetne az ünnepségnek. Méltó és hosszú távon is eredményes módja lehetne az elődök tiszteletének, a helyi kötődés erősítésének az, ha beemelnénk városunk történetének, nagyjainak, fejlődésének folyamatát a diákok oktatásába, nevelésébe.

A későbbiekben ugyancsak hasznos lenne egy honlap kialakítása is, melyre a tankönyveket és további módszertani ajánlásokat, óraterveket, lehetne feltölteni és további szakmai anyagokat elérhetővé tenni a pedagógusok számára, valamint hasznos lenne egy olyan fórum jellegű felületet is kialakítani, amelyen megoszthatják a tankönyvek alkalmazása során szerzett tapasztalataikat. Ennek egyszeri kialakítása és rendszeres karbantartása további összeget igényel.

2016. november 30.

Dr. Fülöp Tamás
tudományos rektorhelyettes

Dr. Rigó Róbert
műhelyvezető